

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ НА ДНУ BULLETIN OF PAPERS ASA

ТОМ 26-27 ГОДИШТЕ
2010-2011
ПРИЛЕП
PRILEP

СП. ТР. ДНУ – ПРИЛЕП 26/27
BUL.PAP.ASA – PRILEP 26/27

Стр 1-220, Прилеп, 2010-2011
Page 1 - 220, Prilep, 2010-2011

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ НА ДНУ - ПРИЛЕП
BULLETIN OF PAPERS ASA - PRILEP

ДРУШТВО ЗА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП
ASSOCIATION OF SCIENCE AND ART - PRILEP

Излегува: еднаш годишно

Главен и одговорен уредник

Editor in chief

Проф. Д-р. Љубен Попоски

Редакциски одбор

Editorial board

Проф. Д-р. Љубен Попоски

Д-р.Гордана Мицеска

Д-р.Владимир Карацоски

Орде Сливјаноски, проф.

Билјана Трчкоска, проф.

Превод на резимеата на англиски јазик

Translated in to English

од авторите

Превод на резимеата на француски јазик

Translated in to Franch

Билјана Трчкоска, проф

За издавачот

Проф. Д-р. Љубен Попоски

Списаниена трудови на ДНУ-Прилеп, бр.26/27, стр.1-220 , 2010-2011

Печати: Печатница „АЦЕТОНИ,, - Прилеп

Тираж: 150 примероци

Адреса на Редакцијата на списанието:

ДНУ - 7 500 ПРИЛЕП Горче Петров бб, п.фах.172

ISSN 0352 - 3497

ДРУШТВО ЗА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП
ASSOCIATION OF SCIENCE AND ART - PRILEP

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ 2013
ДРУШТВО НА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	7
Д-р. Каролина Качоска	9
Квалитативни карактеристики на подуоринталески сорти и линии тузун	
Проф. д-р Љупчо Печижарески, Доц. д-р Димитар Николески, М-р Горан Печижарески	15
Социо-економските аспекти на проблемот на невработеноста во Р. Македонија	
Д-р. Зоран Б. Јовески	29
Трендот на севизити подолготрени со диверзија и провизиска миграција во Р. Македонија	
СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ НА ДНУ BULLETIN OF PAPERS ASA	41
Д-р. Тени Печижареска	
Улогата на професионалната дипломатија во зачувувањето на имиджот во Република Македонија	
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, асс. М-р. Тања Ангелкова	49
Преглед на патничкиот и товарниот сообраќај во Република Македонија во периодот од 1982-2010 година	
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, доц. Д-р. Елизабета Митрева, асс. М-р. Тања Ангелкова, асс. М-р. Владимир Китанов	57
Преглед и состојба на поштенскиот сообраќај, мрежата и бројот на претплатници во телекомуникацискиот сообраќај во Република Македонија во периодот од 2005-2010 година	
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, доц. Д-р. Елизабета Митрева, асс. М-р. Тања Ангелкова, асс. М-р. Владимир Китанов	67
Преглед на странски туристи и ноќевања по земји на припадност кои ја посетиле Република Македонија во периодот од 2006-2010 година	
М-р. Душко Јошески, доц. Д-р. Цане Котески	75
Синкелберг моделот и свитката крива на побарувачка динамички онтономи	
М-р. Катерина Кареска	83
Современи концепти на менаџментот за стекнување конкурентски предност на организациите	
ПРИЛЕП 2014 PRILEP	95
М-р. Катерина Кареска	
Бизнисинженеринг на работните процеси (Business process reengineering – BPR)	

СПИСАНИЕ НА ТРУДОВИ 2013
ДРУШТВО НА НАУКА И УМЕТНОСТ - ПРИЛЕП

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	7
Д-р. Каролина Кочоска ..... Квалитативни карактеристики на полуориенталски сорти и линии тутун	9
Проф. д-р Љупчо Печијарески, Доц. д-р Димитар Николоски, М-р Горан Печијарески ..... Социо-економските аспекти на проблемот на невработеноста во Р. Македонија	15
Д-р. Зоран Б. Јовески ..... Трендот на кривични дела поврзани со нелегална и присилна миграција во Р. Македонија	29
Д-р. Тони Петрески ..... Улогата на превентивната дипломатија во зачувувањето на мирот во Република Македонија	41
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, асс. М-р. Тања Ангелкова ..... Преглед на патничкиот и товарниот сообраќај во Република Македонија во периодот од 1982-2010 година	49
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, доц. Д-р. Елизабета Митрева, асс. М-р. Тања Ангелкова, асс. М-р. Владимир Китанов ..... Преглед и состојба на поштенскиот сообраќај, мрежата и бројот на претплатници во телекомуникацискиот сообраќај во Република Македонија во периодот од 2005-2010 година	57
Доц. Д-р. Цане Котески, доц. Д-р. Златко Јаковлев, доц. Д-р. Елизабета Митрева, асс. М-р. Тања Ангелкова, асс. М-р. Владимир Китанов..... Преглед на странски туристи и ноќевања по земји на припадност кои ја посетиле Република Македонија во периодот од 2006-2010 година	67
М-р. Душко Јошески, доц. Д-р. Цане Котески ..... Стакелберг моделот и свиткната крива на побарувачка: динамички олигополи	75
М-р. Катерина Кареска..... Современи концепти на менаџментот за стекнување конкурентска предност на организациите	83
М-р. Катерина Кареска ..... Реинжинеринг на работните процеси (Business process reengineering – BPR)	95

Петровска Александра	101
Глобалниот економски систем – развој и проблеми	
М-р. Александар Матески	109
Случајот Пикасо / Пикаро	
Дипл.ек. Гоце Јанушески, м-р. Николче Стојаноски, дипл.ек. Николче Поповски	117
Понудата на пари и нејзиното влијание врз стопанските текови на националните економии	
М-р. Николче Стојаноски, дипл.ек. Николче Поповски, дипл.ек. Гоце Јанушески, дипл. економ. Катерина Крстеска	125
Тренд анализа на влијанието на профитабилноста врз дивидендната политика на А.Д. Витаминка – Прилеп	
Дипл. ек. Гоце Јанушески	139
Начин на водење на преговори и склучување на купопродажен договор	
Д-р. М.Стојческа, д-р. М.Серафимова, Гоце Ѓорѓиоски	151
Карактеристики на ефективно управување	
Д-р. М.Серафимова, д-р. М.Стојческа, м-р С.Бардарова	157
Имплементирање тимови од деловниот сектор во систематското управување на високообразовните институции – клучен фактор за целосен квалитет	
Д-р. Мирјана Стојческа Ѓорѓиоска	163
Потреба од ментори обучувачи за примена на нови наставни методи	
Д-р Мимоза Серафимова	171
Стратешки пристап на третманот на човековите ресурси во државните институции	
Д-р. Мирјана Стојческа Ѓорѓиоска, Звездана Николоска	175
Тивка револуција на сојата	
Д-р. Тодор Алексоски	181
Филозофијата на семејната среќа	
Прота Златко Ангелески	187
Црквата и државата	
❖ УМЕТНИЧКО КАТЧЕ	209
Магдалена Андоноска, Поезија	211
Песна за постанокот и Патник	
Асен Стаменов, Поезија	213
Звезди, каде ли се изгубивте и Сакам пак да се шетам	

ПРЕГЛЕД НА СТРАНСКИ ТУРИСТИ И НОЌЕВАЊА ПО ЗЕМЈИ НА ПРИПАДНОСТ КОИ ЈА ПОСЕТИЛЕ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ПЕРИОДОТ ОД 2006-2010 г.

Доц.д-р.Цане КОТЕСКИ, доц.д-р.Златко ЈАКОВЛЕВ, асс.м-р.Тања АНГЕЛКОВА, доц.д-р.Елизабета МИТРЕВА, асс.м-р.Владимир КИТАНОВ

Универзитет „Гоце делчев“ -Штип, Факултет за Туризам и бизнис логистика-Гевгелија

e-mail: cane.koteski@ugd.edu.mk, zlatko.jakovlev@ugd.edu.mk, tanja.angelkova@ugd.edu.mk, elizabetha.mitreva@ugd.edu.mk, vladimir.kitanov@ugd.edu.mk

Апстракт

За правилно планирање на развојот на туризмот во нашата земја постојат голем број на фактори кои влијаат директно или индиректно. Зголемувањето на бројот на туристите како на домашните така и на странските пред се зависи од линиската инфраструктура, видовите на патишта, железничката мрежа, модернизацијата на воздушните пристаништа и квалитетот на сместувачките објекти, понудената квалитетна услуга во нашата земја и секако субвенциите од државата за ТА.

Најголемиот прилив на девизни средства во туризмот како во нашата земја така и во светот доаѓаат од домашните и странските туристи. Затоа при правењето на развојна стратегија на туризмот на нашата земја неминовно е да правиме анализа за секоја туристичка сезона како на домашните така и на туристите по земји на припадност кои ја посетиле нашата земја и оствариле ноќевања во периодот од 2006-2010 година.

Клучни зборови: Туристи по земји на припадност, ноќевања по земји на припадност.

Abstract

For proper planning of tourism development in our country there are many factors that affect directly or indirectly. Increasing the number of tourists both domestic and foreign mostly depends on the line infrastructure, the types of roads, railway network, modernization of ports and air quality of the accommodation facilities offered quality service to our country certainly subsidies from the state for TA.

The largest inflow of foreign funds in tourism in our country and the world come from domestic and foreign tourists. So in making the tourism development strategy of our country it is necessary to do analysis of each tourist season as well as domestic tourists by country of origin who have visited us and accomplished nights in the period 2006-2010.

Key words: Tourists by country of origin, overnight stays by country of origin.

1.Туристи по земји на припадност

За да видиме како се движела бројката на туристи по земји на припадност во периодот од 2006-2010 година ќе се послужиме со податоците од табела 1.

Табела 1. Туристи по земји на припадност во периодот од 2006-2010 година во Република Македонија.

Ред. Бр.	Вкупно.	2006	2007	2008	2009	2010
		499473	536212	605320	587770	586241
1.	Домашни	297116	306132	350363	328566	324545
2.	Странски	202357	230080	254957	259204	261696
3.	Австрија	3490	5186	5315	6437	6143
4.	Албанија	16188	17573	19314	19757	17110
5.	Белгија	1414	1748	1711	1830	1840
6.	Белорусија	127	114	253	178	101
7.	Босна и Херцеговина	4240	4887	4443	4672	5619
8.	Бугарија	17421	18901	21922	23619	15513
9.	В.Британија	5138	5789	7690	5309	5647
10.	Германија	7659	8840	9655	9795	9573
11.	Грција	30835	28618	21060	22253	26843
12.	Данска	1018	1168	1748	1338	1273
13.	Естонија	-	-	-	-	176
14.	Ирска	991	1011	792	610	745
15.	Исланд	137	115	230	161	164
16.	Италија	4651	5123	5674	6050	6181
17.	Кипар	-	-	-	-	194
18.	Косово	-	-	-	-	9480
19.	Латвија	-	-	-	-	239
20.	Литванија	-	-	-	-	251
21.	Луксембург	-	-	-	-	53
22.	Малта	-	-	-	-	23
23.	Норвешка	1277	1263	1920	1618	1503
24.	Полска	1332	1728	2434	5827	6182
25.	Португалија	511	611	552	601	655
26.	Романија	1662	2137	2240	2677	3351
27.	Руска Федерација	1998	1523	2091	1872	2848
28.	Словачка	636	1496	811	1140	1082
29.	Словенија	9228	13046	13159	13970	12606
30.	Србија и Црна Гора	38208	44661	-	-	-
31.	Србија	-	-	45134	38744	35840
32.	Турција	7804	8907	15561	16962	20047
33.	Украина	641	1079	1072	772	981
34.	Унгарија	1835	3037	3254	3365	3492
35.	Финска	885	1018	1088	1220	1233
36.	Франција	3133	3594	4278	4914	4858
37.	Холандија	3809	3705	5606	4988	6612
38.	Хрватска	8817	12326	12302	12519	12791
39.	Црна Гора	-	-	2761	2653	4180
40.	Чешка	2108	1990	2406	2583	2423
41.	Швајцарија	1924	1939	2048	1848	2153
42.	Шведска	1937	1845	2311	2355	2530
43.	Шпанија	1154	1464	1710	2091	1711
44.	Други европски земји	2961	4114	7045	9486	4274
45.	Јужна Африка	-	-	-	-	32
46.	Други африкански земји	-	-	-	-	196
47.	Канада	906	969	1160	1257	1247
48.	САД	8275	7978	8472	7826	7655
49.	Други	-	-	-	-	451

	северноамерикански земји					
50.	Бразил	-	-	-	-	142
51.	Други земји од Јужна и Средна Америка	-	-	-	-	229
52.	Израел	1170	1809	6532	5110	2885
53.	Јапонија	1212	1861	1236	1268	1621
54.	Кина	-	-	-	-	853
55.	Р.Кореја	-	-	-	-	686
56.	Други азиски земји	-	-	-	-	2015
57.	Австралија	2014	2755	3165	2784	3967
58.	Нов Зеланд	264	183	273	203	207
59.	Други земји од Австралија и Океанија	-	-	-	-	982
60.	Други воневропски земји	3167	3969	4529	5533	-

Извор на податоци: Статистички годишник на Република Македонија, 14.02. Туризам, 2011.

Според податоците од табелата гледаме дека во периодот од 2006-2010 година најголем број од вкупно пристигнатите странски туристи ја посетиле нашата земја во 2008 година 605320 туристи, додека во периодот од 2008-2010 година имаме благ пад на странските туристи, така бројката на странските туристи во 2010 година изнесувала 586241.

Бројот на домашните туристи исто така е најголем во 2008 година и изнесувал 353363 туристи, така што од 2008-2010 година имаме благо опаѓање на домашните туристи. Бројот на странските туристи најголем бил во 2010 година и изнесувал 261696 туристи. Зголемувањето на странските туристи се должи на заедничкиот настап на ТА на туристичките саеми, подобра пропаганда, подобро претставување на сместувачките капацитети преку сопствените веб страни, подобрувањето на авионскиот и патниот превоз и секако поволните аранжмани.

По држави, според податоците од табелата во 2006 година гледаме дека најголем број на странски туристи во нашата земја пристигнале од Грција 30835, Бугарија 17421 и Албанија 16188 туристи, во 2008 година Србија, Албанија и Бугарија го достигнуваат нивниот максимум од 45134, 19314 и 21922 туристи додека Грција забележува опаѓање на 21060 туристи, додека во 2010 година на прво место е Р.Србија со 35840, Р.Грција со 26843, Албанија со 17110 и Бугарија со 15513 странски туристи и т.н.

По континенти, според податоците од табелата гледаме дека во 2006 година најмногу туристи пристигнале од САД 8275, Австралија 2014 и Јапонија од азиските земји со 1212 туристи, во 2008 година САД, Австралија и Јапонија имаат зголемен број на туристи од 8472, 3165 и 1236 туристи, додека во 2010 година бројката на туристите од САД се намалила на 7655, додека бројката на туристите од Австралија и Јапонија се зголемила на 3967 и 1621.

2. Ноќевања на туристи по земји на припадност

Исто така важен параметар при анализата на годишните приходи на државата од туризмот се и остварените ноќевања како на домашните исто така и на странските ноќевања на туристите по земји на припадност. За да видиме како се движеле ноќевањата на туристите по земји на припадност во нашата земја ќе се послужиме со податоците дадени во табела 2.

Табела 2. Ноќевања на туристи по земји на припадност во периодот од 2006-2010 година во Република Македонија.

Ред. Бр.	Вкупно.	2006	2007	2008	2009	2010
		1917395	2019712	2235520	2101606	2020217
1.	Домашни	1474550	1501624	1648073	1517810	1461185
2.	Странски	442845	518088	587447	583796	559032
3.	Австрија	6702	10105	10835	12253	11506
4.	Албанија	32214	39831	48085	47711	43269
5.	Белгија	3090	3793	4000	4353	4097
6.	Белорусија	467	239	882	456	290
7.	Босна и Херцеговина	10270	11220	10316	10861	13985
8.	Бугарија	34184	37246	42246	46656	29098
9.	В.Британија	12627	12826	17594	12800	14406
10.	Германија	18247	20758	22465	23845	22767
11.	Грција	66417	58525	38918	37478	43043
12.	Данска	2208	2808	4482	3088	2680
13.	Естонија	-	-	-	-	517
14.	Ирска	2461	2780	2148	1488	2109
15.	Исланд	341	220	714	522	321
16.	Италија	9693	10624	12493	15233	13381
17.	Кипар	-	-	-	-	306
18.	Косово	-	-	-	-	24516
19.	Латвија	-	-	-	-	663
20.	Литванија	-	-	-	-	743
21.	Луксембург	-	-	-	-	165
22.	Малта	-	-	-	-	68
23.	Норвешка	2922	3005	5729	4056	3596
24.	Полска	3125	3549	6243	14099	13140
25.	Португалија	981	1484	1273	1619	1385
26.	Романија	4604	4475	5846	6393	7940
27.	Руска Федерација	5229	4024	6514	6001	9035
28.	Словачка	1642	5336	1769	2836	2794
29.	Словенија	17873	24098	25274	28048	26200
30.	Србија и Црна Гора	84513	116909	-	-	-
31.	Србија	-	-	99985	88882	74959
32.	Турција	15533	20026	31706	33213	36015
33.	Украина	1859	2953	3462	2276	2435
34.	Унгарија	3244	4776	5840	6310	6333
35.	Финска	1760	2227	2397	2391	2710
36.	Франција	6343	8286	9215	9963	9909
37.	Холандија	12981	8921	18313	12502	17417
38.	Хрватска	17476	23793	25034	26061	26111
39.	Црна Гора	-	-	5720	5412	7825
40.	Чешка	3830	3964	5111	5074	4978
41.	Швајцарија	4369	3808	4182	3766	4598
42.	Шведска	4149	4426	5879	5442	5786
43.	Шпанија	2768	3950	4872	4905	3905
44.	Други европски земји	7126	10553	23425	27922	9029
45.	Јужна Африка	-	-	-	-	74
46.	Други африкански земји	-	-	-	-	515
47.	Канада	2108	2283	2913	2889	2458
48.	САД	21510	20831	22964	21675	21465
49.	Други северноамерикански земји	-	-	-	-	985
50.	Бразил	-	-	-	-	292
51.	Други земји од Јужна и Средна Америка	-	-	-	-	423
52.	Израел	2980	4382	26996	22823	7821

53.	Јапонија	2382	3239	2228	2274	2905
54.	Кина	-	-	-	-	1842
55.	Р.Кореја	-	-	-	-	883
56.	Други азиски земји	-	-	-	-	4472
57.	Австралија	4742	5485	6793	5488	8523
58.	Нов Зеланд	381	231	555	308	312
59.	Други земји од Австралија и Океанија	-	-	-	-	2041
60.	Други воневропски земји	7431	10099	12030	14414	-

Извор на податоци: Статистички годишник на Република Македонија, 14.02. Туризам, 2011.

Според податоците од табелата гледаме дека во периодот од 2006-2010 година најголем број од вкупно пристигнатите странски туристи ноќевале во нашата земја во 2008 година 2235520 ноќевања, додека во периодот од 2008-2010 година имаме благ пад на ноќевањата од странските туристи, така бројот на ноќевањата на странските туристи во 2010 година се намалил и изнесувал 2020217.

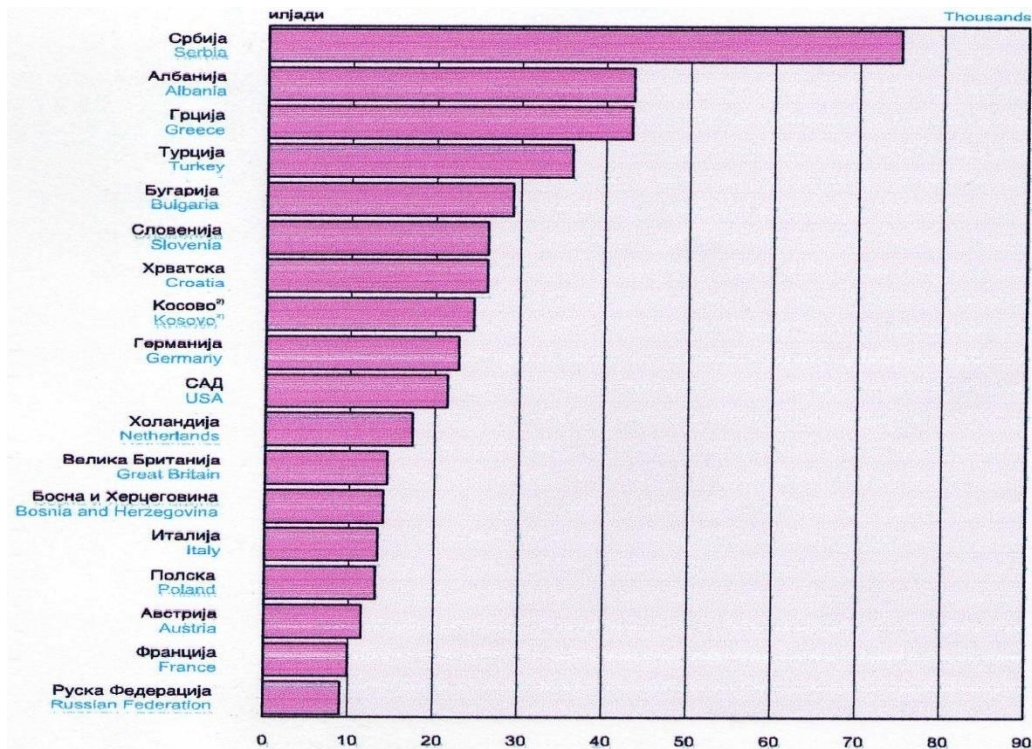
Бројот на домашните ноќевања од домашните туристи исто така е најголем во 2008 година и изнесувал 353363, така што од 2008-2010 година имаме благо опаѓање на ноќевањата од домашните туристи. Бројот на ноќевањата од странските туристи најголем бил во 2008 година и изнесувал 587447. Зголемувањето на ноќевањата кај странските туристи се должи на заедничкиот настап на ГА на туристичките саеми, подобрата пропаганда, подоброто претставување на сместувачките капацитети преку сопствените веб страни, подобрувањето на авионскиот и патниот превоз и секако поволните аранжмани.

По држави, според податоците од табелата во 2006 година гледаме дека најголем број на ноќевања од странските туристи во нашата земја реализирале од: Грција 66417, Бугарија 34184 и Албанија 32214, додека во 2008 година имаме промена на местата сега на прво место е Србија со 99985, Албанија 48085, Бугарија со 42246, и Грција со 38918 и т.н. Во периодот од 2008-2010 од наведените земји Србија, Албанија и Бугарија имаат благо опаѓање на ноќевањата, додека само туристите од Р.Грција имаат зголемување на ноќевањата.

По континенти, според податоците од табелата гледаме дека во 2006 година најмногу туристички ноќевања реализирале туристите од САД 21510, Австралија 4742 и Јапонија од азиските земји со 2382 ноќевања, додека во 2010 година бројката на ноќевањата на туристите од САД се намалила на 21456, максимумот на ноќевања туристите од САД го достигнале во 2008 година кога изнесувал 22964, додека бројката на ноќевањата на туристите во 2010 година од Австралија и Јапонија се зголемила на 8523 и 2905 ноќевања.

Ноќевањата на странските туристи по земји на припадност кои престојувале во нашата земја во 2010 година можиме да ги претставиме и графички. За таа цел податоците се однесуваат за државите кои имаат значително учество и ќе се послужиме со податоците од графикон 1.

Графикон 1. Ноќевања на странски туристи по земји на припадност во нашата земја во 2010 година.

Извор на податоци: Статистички годишник на Република Македонија, 14.02. Туризам, 2011.

Според податоците од графиконот гледаме дека од анализираните 18 држави, на првите пет места високо котираат: Србија, Албанија, Грција, Турција и Бугарија. Ова се должи како резултат на блискоста на нашата земја со соседните држави како и историските врски помеѓу нив, добрата патна, железничка и воздушна врска, поволните аранжмани и добрата туристичка понуда и секако најважното за ТА што го вовеле државата се субвенциите за секој странски турист кој ќе престојува во нашата земја.

РЕЗИМЕ

Од големиот број на фактори за посетеноста, финансискиот ефект и правилниот развој на туризмот во нашата земја разгледани се два многу битни фактори:

1. Туристи по земји на припадност кои ја посетиле нашата земја во периодот од 2006-2010 година:

- Во периодот од 2006-2010 година, од вкупниот број на домашни и странски туристи кои ја посетиле нашата земја најмногу имало во 2008 година 2 235 520.
- Во периодот од 2006-2010 година најголем број на домашни туристи имало во нашата земја во 2008 година 1 648 073.
- Најголем број на странски туристи во нашата земја во периодот од 2006-2010 година имало во 2008 година 587 447.
- По држави најголем број на странски туристи во периодот од 2006-2010 година ја посетиле нашата земја во 2008 од: Србија 45134 и Бугарија 21 922 туристи.
- По континенти најголем број на туристи во периодот 2006-2010 година нашата земја ја посетиле во 2008 година од САД и во 2010 година од САД 21456 и Австралија 8523.

2. Ноќевања на туристи по земји на припадност кои престојувале во нашата земја во периодот од 2006-2010 година.

- Во периодот од 2006-2010 година, од вкупниот број на домашни и странски ноќевања најмногу имало во 2008 година 2 235 520.

- Во периодот од 2006-2010 година најголем број на домашни ноќевања имало во нашата земја во 2008 година 1 648073.
- Најголем број на странски ноќевања во нашата земја во периодот од 2006-2010 година имало во 2008 година 587447.
- По држави најголем број на странски ноќевања во периодот од 2006-2010 година оствариле во нашата земја во 2008 од: Србија 99985, Албанија 48086 и Бугарија 42246 туристи.
- По континенти најголем број на туристи во периодот 2006-2010 година нашата земја ја посетиле во 2008 година од САД 22964 и во 2010 година од САД 21456 и Австралија 8523. Зголемената посета на туристи од САД и Австралија се должи на нашите економски мигранти кои во минатото се населиле на просторите од овие континенти во седумдесетите и осумдесетите години од ХХ.
- Според податоците за ноќевањата на странските туристи во нашата земја од графиконот гледаме дека од анализираните 18 држави, на првите пет места високо котираат: Србија, Албанија, Грција, Турција и Бугарија.

Правењето на развојна стратегија за туризмот во нашата земја е неминовно да правиме анализа за секоја туристичка сезона и година како на домашните така и на туристите по земји на припадност кои ја посетиле нашата земја и оствариле ноќевања. Секако ова има огромна важност потпомогнато од државата за остварување на што поголема финансиска заработка на сите субјекти кои учествуваат во реализацијата на туризмот во нашата земја.

SUMMARY

The large number of factors for attendance, the financial effect and the proper development of our country tourism considered two very important factors:

1. Tourists by country of origin who visited our country in the period 2006-2010:
  - Between 2006-2010, the total number of domestic and foreign tourists who visited our country in 2008 were up year 2 235520th
  - Between 2006-2010, the largest number of domestic tourists was in our country in 2008 1 648073rd
  - The largest number of foreign tourists in our country in the period 2006-2010, there were in 2008 587447th
  - After most countries of foreign tourists in the period 2006-2010 year have visited our country in 2008 from: Serbia and Bulgaria 45 134 21 922 tourists.
  - After the continents most tourists in the period 2006-2010 the country have visited the U.S. in 2008 and 2010 by 21,456 U.S. and Australia 8523rd.
2. Nights spent by tourists by country of origin who resided in the country between 2006 and 2010.
  - Between 2006-2010, the total number of domestic and foreign most nights there in 2008 Year 2 235 520th
  - Between 2006-2010, the largest number of domestic overnight stays were in our country in 2008 1 648073rd
  - The largest number of foreign overnight stays in our country in the period 2006-2010, there were in 2008 587447th
  - After most countries of foreign overnight stays in the period 2006-2010, the country achieved in 2008 from: 99985 Serbia, Albania and Bulgaria 48 086 42 246 tourists.
  - After the continents most tourists in the period 2006-2010 have visited our country in 2008 from the U.S. and 22,964 in 2010 21,456 U.S. and Australia 8523rd Increased visits by tourists from the United States and Australia due to our economic migrants who have settled past the area of these continents in the seventies and eighties of the XX.

- According to overnight stays by foreign tourists in our country we see that the graph of the 18 countries analyzed, the top five places higher rated: Serbia, Albania, Greece, Turkey and Bulgaria.

Doing development strategy for tourism in our country is inevitably to do analysis for each tourist season, as well as domestic tourists by country of origin who visited our country and realized overnights. Certainly this has tremendous importance to assistance from the state to achieve greater financial profit of all entities participating in the implementation of tourism in our country.

ЛИТЕРАТУРА

1. Котески, Ц.(2011), Скрипта, интерни предавања за студентите од втор циклус по предметот: Меѓународен туристички пазар, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Факултет за Туризам и бизнис логистика-Гевгелија.
2. Котески, Ц.(2011), Скрипта, интерни предавања за студентите од трета година по предметот: Меѓународен туризам, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Факултет за Туризам и бизнис логистика-Гевгелија.
3. РЗС, Статистички годишник на Република Македонија, 14.02. Туризам, 2011.